

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ФОТОГРАФІЯ І ВІЗУАЛЬНА МЕДІАКУЛЬТУРА
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «ФОТОГРАФІЯ І ВІЗУАЛЬНА МЕДІАКУЛЬТУРА» підготовки бакалавра

Розробник: Москвич О. Д., доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доцент Москвич О. Д.

.Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології протокол №10 від 2 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

доцент Москвич О. Д.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В12 Культурологія та музеєзнавство ОПП Креативні індустрії та медіакультура Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів __150__ / __5__		Рік навчання 2
		Семестр 3 -ий
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 20 год.
	Самостійна робота 110 год.	
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП Москвич Ольга Дмитрівна

Науковий ступінь кандидат філософських наук

Вчене звання доцент

Посада доцент, завідувач кафедри культурології

Контактна інформація Moskvych.Olha@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Фотографія і візуальна медіакультура» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Глобальна візуалізація культури, становлення нових способів комунікації і репрезентації потребують осмислення фотографії в контексті візуальної медіакультури і формування критичного медіавізуального сприйняття, які необхідні кожній людині (особливо молоді) в реаліях сучасної візуальної медіаекспансії.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета курсу – ознайомити студентів із теорією та історією фотографії як

культурного феномена, виявити її вплив на становлення сучасної візуальної медіакультури (кіно, реклама, преса, соціальні мережі та ін.), сформувати критичне мислення і творче сприйняття в умовах зміни візуальної парадигми культури.

3. **Soft skills:** критичне мислення, медіаграмотність, комунікабельність, навички самопрезентації, креативність.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Фотографія як перше зображення нового типу в культурі. Технічні і Соціокультурні передумови винаходу фотографії.	15	2	2	10	1	ДС
Тема 2. Теоретичне підґрунтя дослідження фотографії як культурного феномена.	15	2	2	10	1	ДС
Тема 3. Становлення фотографії як виду мистецтва і пріоритетного складника медіакультури.	15	2	2	10	1	ДС
4. Динаміка соціокультурних функцій фотографії в культурі.	13		2	10	1	ДС РМГ
Тема 5. Діалектика об'єктивного і суб'єктивного фототворчості.	15	2	2	10	1	ДС
Тема 6. Хронотоп фотографічного зображення.	15	2	2	10	1	ДС
Тема 7. Специфіка сприйняття світлин в умовах зміни візуальної парадигми культури.	13		2	10	1	ДС РМГ
Тема 8. Етапи становлення сучасної візуальної медіакультури і медіадискурсу.	18		2	15	1	ДС РМГ

Тема 9. Медіакультура та її семантичні аспекти. Види візуальних медіазасобів.	13		2	10	1	ДС
Тема 10. Візуальна медіакультура особистості.	18		2	15	1	ДС ТР
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

- Естетика фотографії.
- Розвиток української фотографії.
- Фотографія і живопис.
- Фотографія і театр.
- Вплив світлина на сучасне медіамистецтво.
- Фотографія на Волині.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти .

Політика оцінювання здобувачів освіти відповідає «Положенню про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів Волинського національного університету імені Лесі Українки» та «Положенню про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки». Процес навчання є творчим, відкритим до дискусії та обговорення запропонованих тем. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання самостійно та у встановлені викладачем терміни обов’язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. **Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за види навчальних робіт: 100 балів.**

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему і її обґрунтування;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

В оцінці здобувачів враховуються наступні моменти: достатність об'єму відповіді (повна, достатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, правилами; зрозумілість основного завдання запитання; логічність викладу матеріалу; обґрунтованість основних положень власних міркувань.

Політика щодо академічної доброчесності.

Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, довіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності. Учасник освітнього процесу повинен дотримуватися навчальної етики, толерантності стосовно всіх учасників процесу навчання, не порушувати часових меж та лімітів навчального процесу.

Для забезпечення довіри до результатів навчання категорично заборонено списувати під час виконання практичних завдань, на іспиті та ін. Усі письмові роботи, виконані здобувачем освітнього рівня, за наявності сумнівів в академічній доброчесності можуть бути перевірені за допомогою систем антиплагіату. Жодна з форм порушення академічної доброчесності (присвоєння чужих робіт чи ідей, плагіат, некоректне цитування та ін.) недопустима. За таких дій передбачена адекватна реакція відповідно до нормативного документа – *«Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»*.

Дотримання академічної доброчесності забезпечується відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом та здобувачами освіти передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей).

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч. 6 статті Закону України «Про освіту»):

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з університету;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими університет керується у своїй діяльності, можна докладно ознайомитися в – *«Кодексі академічної доброчесності Волинського університету імені Лесі Українки»* <https://lnk.ua/KVvdM6d4E>.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни і умови перескладання визначаються деканатом відповідно до рекомендацій

навчального відділу. Вони можуть корегуватися викладачем за попередньою домовленістю зі студентом в залежності від ситуації і конкретних обставин. Якщо через поважні причини здобувач освіти не відвідав заняття чи хоче покращити свій результат, то в дні консультацій він зможе скласти тему чи кілька тем, але не пізніше як за тиждень до офіційної дати призначення іспиту. У випадку незадовільної підсумкової оцінки здобувач має можливість повторного складання іспиту викладачеві відповідно до переліку запропонованих питань в терміни, визначені розкладом екзаменаційної сесії.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувач освіти має можливість порушити будь-яке питання, яке має стосунок до процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуте відповідно до попередньо визначених процедур у ЗВО. Для врегулювання конфліктів у навчальному та освітньому процесі керуємося «Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки», п. 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Форми визнання результатів навчання: сертифікація (елемент формальної освіти, який є офіційним визнанням інституційного набуття освіти через отримання диплома чи сертифіката, який видається певним навчальним закладом); валідація (означає визнання компетенцій і знань, отриманих людиною незалежно від місця і форми, часу їх набуття); ідентифікація (процес, який фіксує та відображає результати навчання дорослої людини і не завершується отриманням формального сертифіката чи диплома, але створює підґрунтя для такого формального визнання). Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в Університеті шляхом

валідації. Порядок та процедура визнання результатів навчання отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті: https://ed.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати, 100 балів. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з ОК.

V. Підсумковий контроль

Із вибіркових освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Питання, завдання заліку.

1. Фотографія як перше зображення нового типу в культурі.
2. Технічні і соціокультурні передумови винаходу фотографії.
3. Перші фотографічні техніки в історії культури.
4. Теоретичне підґрунтя дослідження фотографії як культурного феномена.
5. Становлення фотографії як виду мистецтва і пріоритетного складника медіакультури.
6. Динаміка соціокультурних функцій фотографії в культурі.
7. Діалектика об'єктивного і суб'єктивного фототворчості.

8. Хронотопфотографічного зображення.
9. Специфіка сприйняття світлин в умовах зміни візуальної парадигми культури.
10. Естетика фотографії.
11. Історія розвитку української фотографії.
12. Етапи становлення сучасної візуальної медіакультури і медіадискурсу.
13. Медіакультура та її семантичні аспекти.
14. Види візуальних медіазасобів.
15. Сучасне візуальне медіамистецтво.
16. Візуальна медіакультура особистості.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси.

1. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності [пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська]. Вибране. Л. : Літопис, 2002. С. 53–97.
2. Головей В., Гаврилук С., Москвич О. Пріоритети культурної політики України в умовах війни : медіа-інформаційний аспект. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Випуск 51/2025. С. 344-350 https://kulturologiya.rshu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=472:ukrainska-kultura-mynule-suchasne-shliakhy-rozvytku-vyp-51&catid=27&Itemid=101
3. Джефрі Бетчен Вогонь бажання. Зародження фотографії. Київ: Родовід, 2019. 248 с.
4. Джон Тегг Тягар репрезентації: есеї про множинність фотографії та історії. Київ: Родовід. 2019. 248 с.
5. Зонтаг С. Про фотографію [пер. з англ. П. Таращук]. К. : Основи, 2002. 189 с.
6. Зражевська Н. І. Розуміння медіакультури: комунікація, постмодерн,

- ідентичність, ідеології, медіа контроль. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А. 2012. 408 с.
7. Мерло-Понті М. Видиме й невидиме: з робочими нотатками ; [Пер. з фр. Є. Марічев; упоряд., авт. передмови та післямови К. Лефор]. Київ: Видавничий дім КМ Академія, 2003. 268 с.
 8. Мироненко В. Проблеми аналізу творів фотографії в контексті фотомистецтва Києва та Львова кінця 1980-х – початку 1990-х. Сучасне мистецтво, 2009, випуск шостий. С. 381–386.
 9. Москвич О. Д. Діалектика об'єктивного та суб'єктивного у фототворчості: культурологічний аспект. Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філософські науки. 2012. № 15. С. 167–172.
 10. Москвич О. Специфіка сприйняття фотографії в контексті сучасної медіареальності: культурологічний аспект. Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 7 : Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. Вип. 27 (40). С. 57–64.
 11. Москвич О. Д. Вплив фотографії на трансформацію життєвого простору людини. Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових праць. Випуск 726-727. Філософія. Чернівці, 2014. С. 281-285.
 12. Москвич О. Д. Медіа-реальність як сучасний соціокультурний простір. Соціологічні студії : наук.-практ. журн. уклад. Л. Й. Кондратик, С. А. Сальнікова. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. №2 (5). С. 52-56
 13. Москвич О. Д. Методологічні основи дослідження фотографії як культурного феномену. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. № 13 (387). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. С. 65-70.
 14. Москвич О. Д. Становлення філософського дискурсу фотографії. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. № 9 (334). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. С. 89-94.
 15. Москвич О. Д. Феномен фотографії в контексті медіакультури: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 192 с.
 16. Москвич О. Д. Феноменологія сучасної медіареальності: експлікація понять Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Серія: Філософські науки. Луцьк, 2014. № 18 (295). С. 68-73.
 17. Москвич О. Сучасна українська фотографія у світовому контексті: соціокультурний вимір. *Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтв: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти: матеріали матеріали X Міжнародної науково-*

- практичної конференції* (с. Світязь Шацького району Волинської області, 23-25 травня 2025 року) ; ВНУ імені Лесі Українки. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 83-87.
18. Москвич О. Функції світлин в контексті медіатрансформацій у культурі та розвитку нейромереж. *Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти: матеріали матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції* (с. Світязь Шацького району Волинської області, 24-26 травня 2024 року) ; ВНУ імені Лесі Українки. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 110-113.
19. Пилип'юк В. Українська художня фотографія : етапи становлення та мистецькі засади розвитку : навч. посібн. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : Світ, 2007. 176 с.
20. Потятиник Б. В. Медіа : ключі до розуміння. Л. : ПАІС, 2004. 312 с.
21. Сміт І.Г. Коротка історія фотографії. Ключові жанри, роботи, теми і техніки. Видавництво Старого Лева, 2021. 224 с.
22. Табінський Я. Образ у сучасній фотожурналістиці : між мистецтвом і публіцистикою. Теле- та радіожурналістика. 2013. Випуск 12. С. 244–251.
23. Чміль Г. П. Екранна культура: плюральність проявів. Харків : Крук, 2003. 336 с.
24. Flusser Vilém Towards a Philosophy of Photography. 1984. 176 p. URL: http://imagineallthepeople.info/Flusser_TowardsAPhilosophyofPhotography.pdf
25. McLuhan Marshall Understanding Media: The extensions of man. URL: <https://designopendata.files.wordpress.com/2014/05/understanding-media-mcluhan.pdf>